

Logopedie

Ontogenetický vývoj řeči

Předřečové období

prenatální období - příprava na komunikaci

při narození: křik

2.–3. týden: úsměv

3 týdny–1 měsíc: křik s citovým zabarvením

1.– 3. měsíc: broukání, pudové žvatlání

6.–9. měsíc: napodobivé žvatlání

10.–12.měsíc – období počátečního rozumění řeči a napodobování

Vlastní vývoj řeči

stádium emocionálně volní (1–1,5 r.)

stádium asociačně reprodukcni (2–2,5 r.)

stádium logických pojmů (3 r.)

intelektualizace řeči (4 r.)

Jazykové roviny v řeči

morfologicko-syntaktická

lexikálně-sémantická

foneticko-fonologická

pragmatická

Stručný popis vývoje řeči dítěte v závislosti na věku

Věk	Rozvoj slovní zásoby	Vývoj výslovnosti
do 1 roku	Dítě rozumí jednoduchým pokynům a začíná opakovat jednoduchá slova, která slyší.	M B P A E I O U D T N J
do 2 let	Tvoří jednoduché věty, od 2 let se ptá „co je to“, rozšiřuje svou slovní zásobu.	K G H CH OU AU V F
do 3 let	Mluví ve větách, začíná si osvojovat gramatickou stavbu vět, ptá se „proč“, získává nové kvality slovní zásoby. Začíná se tvořit verbální (slovní) paměť.	musí zvládnout D T N L Bě Pě Mě Vě
4 roky	Dochází ke zpřesnění slovní zásoby a gramatické stavby vět, umí již vyprávět, chápe děje.	dokončuje se Ď Ť Ň začíná vývoj Č Š Ž
do 6 let	Dítě chápe složité děje, má již velkou slovní zásobu, gramaticky zvládá jednoduchá souvětí.	C S Z R Ř zvládá kombinaci Č Š Ž a C S Z

NKS: některá jaz. rovina působí rušivě vzhledem ke komunikačnímu záměru

- jakákoliv rovina
- verbální i neverbální forma komunikace
- mluvená i grafická forma komunikace
- expresivní i receptivní složka

nepovažujeme fyziologické jevy: neplynulost, dysgramatismus, dyslálie

Logopedická prevence

primární

předcházení situacím, které mohou způsobit narušení komunikační schopnosti

sekundární

zaměřena na určité rizikové skupiny, u nichž se projevuje ohrožení

terciární

působení na jedince s NKS, aby nedocházelo k obtížím v socializaci

MŠMT; MZ; MPSV

logopedický asistent,

logoped,

klinický logoped

Opožděný vývoj řeči

ve třech letech dítě nemluví / mluví méně než ostatní děti

Vývojová dysfázie

neschopnost / snížená schopnost verbálně komunikovat, i když podmínky pro vytvoření této schopnosti jsou dobré

+ deficity v oblasti jemné motoriky, grafomotoriky, paměti, pozornosti, emocí, zájmů, motivací

Afázie

centrální porucha řeči (orgánové poškození /onemocnění CNS, lokální poškození mozku)

= ztráta již nabyté schopnosti komunikovat

Mutismus

psychogenně podmíněná ztráta řeči, oněmění na podkladě silného psychického traumatu

(s)elektivní mutismus

Breptavost

extrémně zrychlené tempo řeči

Koktavost

komplexní narušení koordinace mluvních orgánů

Huhňavost

patologicky změněná nosovost (nosní rezonance)

Palatolalie

vzniká na základě rozštěpu, narušené funkce patrohltanového mechanismu

Dyslalie

neschopnost používat jednotlivé hlásky nebo skupiny hlásek podle norem jazyka

sigmatismus, lambdacismus, rotacismus, rotacismus bohemicus

Dysartrie

porucha procesu artikulace při organickém poškození CNS

+ dýchání, tvorby hlasu, prozodických faktorů řeči (melodie, tempo, rytmus, přízvuk)

Symptomatické poruchy řeči

NKS provázející jiné, dominantní postižení

Vzdělávání

Inkluze

nebo

MŠ logopedická

logopedické třídy při běžných MŠ

ZŠ logopedická

logopedické třídy při běžných ZŠ

speciální třídy při ZŠ pro žáky s SPU

MŠ a ZŠ pro sluchově postižené

ZŠ speciální

SPC pro žáky s vadami řeči

- a) logopedická diagnostika a depistáž poruch komunikace
- b) zpracování anamnézy
- c) zpracování programů logopedické intervence
- d) aplikace logopedických terapeutických postupů
- e) aplikace logopedických stimulačních postupů
- f) aplikace logopedických edukačních postupů
- g) aplikace logopedických reedukačních postupů
- h) práce s žáky s potřebou logopedické péče nevyžadující úpravu vzdělávacího programu
- i) péče o děti cizinců
- j) řešení výchovných problémů
- k) instruktáže pro zákonné zástupce a pedagogické pracovníky
- 1) vedení logopedických deníků
- m) zpracování a vedení záznamů o individuální logopedické péči
- n) tvorba didaktických a metodických materiálů pro rozvoj komunikace, tvorba pracovních listů

Alternativní a augmentativní komunikace

kompensace anebo nahrazení závažného narušení komunikační schopnosti

využití v expresivní i receptivní úrovni

Alternativní komunikace

náhrada mluvené řeči

při závažných formách narušené komunikační schopnosti; při výrazném narušení verbální komunikace

Augmentativní komunikace

podpora již existujících komunikačních možností a schopností

rozšíření na adekvátní úroveň – záleží na potřebách klienta

Cíl AAK

umožnit jedincům se závažnými poruchami komunikačního procesu aktivní dorozumívání

zapojení do života společnosti